

zmian, które można określić mianem starzenia się środowisk (Bożek & Hebda 2009), doprowadzi do opuszczania tych miejsc przez dzierlatki. Utrzymywanie przez człowieka siedlisk o wygładzie placów budów, jakkolwiek możliwe, to w praktyce z przyczyn estetycznych i finansowych wydaje się nierealne. Zachowanie takich terenów trudno wpisać w zwyczajowo postrzeganą ochronę przyrody czy tzw. zrównoważony rozwój. Zatem należy się liczyć również ze scenariuszem, według którego dojdzie do ustąpienia dzierlatki z Kalisza, mimo niewielkiego wzrostu liczebności w ostatnich latach.

Summary: Population of Crested Lark *Galerida cristata* in Kalisz. First information about the occurrence of Crested Lark *Galerida cristata* in Kalisz dates back to 1871. It is known, that this species was common at that time and was a subject of commercial trade. Data collected during 1990–2008 enabled to assess its numbers in the city in 1990–1993, 1994–1997, 2004, 2005 and 2008 at 11–13 pairs, 8 pairs, 11–12 pairs, 10 pairs and 14 pairs respectively (the numbers for the first two periods may be underestimated). During a nearly 20-year period, no significant changes in numbers have been recorded, and at the end of the first decade of the current century the population has increased slightly. In comparison to other areas in southeastern part of Wielkopolska where Crested Lark occurs, its situation in Kalisz is relatively favourable.

Literatura

- Bożek M., Hebda G. 2009. Rozmieszczenie i liczebność dzierlatki *Galerida cristata* w Opolu na początku 21. wieku. Not. Orn. 50: 51–54.
- Chodyński A. 1871. Tępienie ptasząt. Kaliszanie 9: 35.
- Kaczmarek K. 2009. Dzierlatka *Galerida cristata*. W: Janiszewski T., Wojciechowski Z., Markowski J. (red.). Atlas ptaków lęgowych Łodzi. Wyd. Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź, ss. 112–113.
- Kuźniak S. 2000. *Galeria cristata* (L., 1758) – dzierlatka. W: Bednorz J., Kupczyk M., Kuźniak S., Winiecki A. Ptaki Wielkopolski. Monografia faunistyczna. Bogucki Wyd. Nauk., Poznań, ss. 346–347.
- Misiunia Ł. 2006. Zanik populacji lęgowej dzierlatki *Galerida cristata* w Kielcach w latach 1986–2005. Not. Orn. 47: 134–138.
- Wilżak T., Żurawlew P., Markiewicz E., Wieczorek G. 2004. Ptaki doliny Proсны. Wielkop. Prace Ornitol. 10: 9–95.
- Wilżak T., Żurawlew P. 2008. Przyroda Powiatu Pleszewskiego. Starostwo Powiatowe, Pleszew.
- Wylegała P., Krąkowski B., Sieracki P., Kasprzak A., Rosin Z. 2009. Liczebność, zagęszczenie oraz siedliska lęgowe dzierlatki *Galerida cristata* w krajobrazie rolniczym Wielkopolski. Not. Orn. 50: 312–318.

Adres do korespondencji:

Tomasz Wilżak

ul. Widok 99/26, 62–800 Kalisz

t.wilzak@wp.pl

Pliszka cytrynowa *Motacilla citreola* nowym gatunkiem lęgowym w Wielkopolsce

Jerzy Grzybek

W latach 2009 i 2012 po raz pierwszy stwierdzono gniazdowanie pliszki cytrynowej *Motacilla citreola* na terenie Wielkopolski. Ptaki obserwowano w dolinie Warty w pobliżu miejscowości Zawadka (pow. kolski). Biotopem lęgowym była mozaika kośnych

łąk, trzcinowisk i mannisk, w znacznym stopniu zabagniona. W dniach 25 i 26.05.2009 widziano 2 samce, a 12.06.2012 – 1 samca. Obserwowano wtedy zaniepokojone ptaki przesiadujące na trzcinach i z pokarmem, a w dniu 26.05.2009 również 1 samca z woreczkiem kałowym. Zachowanie takie wyraźnie świadczyło o obecności gniazda z pisklętami. Podczas obserwacji celowo zrezygnowano z wyszukiwania gniazda w obawie przed jego zniszczeniem. W obu sezonach, pomimo szczegółowych poszukiwań, nie udało się zaobserwować samic tego gatunku, a tym samym nie można wykluczyć lęgów mieszanych samców pliszki cytrynowej z samicami pliszki żółtej *Motacilla flava*. Na omawianym stanowisku gatunek ten stwierdzono również 9.05.2010 obserwując 3 samce i 2 samice, jednak z powodu powodzi do lęgów w tym miejscu nie doszło lub zakończyły się one niepowodzeniem. Duża powierzchnia odpowiednich siedlisk w dolinie środkowej Warty – zwłaszcza na obszarze Nadwarciańskiego PK – stwarza dobre warunki do gniazdowania tego gatunku w innych częściach doliny.

Pliszka cytrynowa gniazduje w Polsce od roku 1994, dość szybko zasiedliła nowe stanowiska w różnych regionach kraju (Tomiałojć & Stawarczyk 2003, Sikora et al. 2007, raporty Komisji Faunistycznej). W sąsiedztwie Wielkopolski stanowiska lęgowe wykryto w roku 2004 nad zb. Jeziorsko (Komisja Faunistyczna 2005) i w roku 2006 w dolinie Neru koło Karszewa (Komisja Faunistyczna 2007). W Wielkopolsce gatunek ten po raz pierwszy odnotowano w roku 1995 na Stawach Przygodzickich (Komisja Faunistyczna 2000), a w latach 2004–2009 zanotowano ją 10 razy (Komisja Faunistyczna 2005, 2007, 2009, 2010). Od roku 2010 tylko jej lęgi podlegają weryfikacji przez Komisję Faunistyczną.

Summary: Citrine Wagtail *Motacilla citreola* - a new breeding species for Wielkopolska. In 2009 and 2012, single males of Citrine Wagtail *Motacilla citreola* were recorded breeding in Wielkopolska. The birds occupied wet meadows in the Warta River valley near the Zawadka village (Koło County). They showed agitated behaviour, carried food and (in one case) a faecal sac, which indicated the presence of young. Since no female Citrine Wagtail was observed at the same time, mixed breeding with females Western Yellow Wagtail *M. flava* cannot be excluded.

Literatura

- Bednorz J., Kupczyk M., Kuźniak S., Winięcki A. 2000. Ptaki Wielkopolski. Monografia faunistyczna. Bogucki Wyd. Nauk., Poznań.
- Komisja Faunistyczna 2000. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 1999. Raport nr 16. Not. Orn. 41: 293–316.
- Komisja Faunistyczna 2005. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2004. Raport nr 21. Not. Orn. 46: 157–178.
- Komisja Faunistyczna 2007. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2006. Raport nr 23. Not. Orn. 48: 107–136.
- Komisja Faunistyczna 2009. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2008. Raport nr 25. Not. Orn. 50: 111–142.
- Komisja Faunistyczna 2010. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2009. Raport nr 26. Orn. Pol. 51: 117–148.
- Sikora A., Rohde Z., Gromadzki M., Neubauer G., Chylarecki P. (red.). 2007. Atlas rozmieszczenia ptaków lęgowych Polski 1985–2004. Bogucki Wyd. Nauk., Poznań.
- Tomiałojć L., Stawarczyk T. 2003. Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność i zmiany. PTPP „pro Natura”. Wrocław.

Jerzy Grzybek

ul. Mickiewicza 34, Leżajsk 37–300
campestris@wp.pl